

Uredništvo in upravljanje:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek  
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti  
vsak dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

# STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto . . . . . 12 K  
Pol leta . . . . . 6 K  
Četrt leta . . . . . 3 K  
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne  
petitvrste; pri večkratnih ozna-  
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 36.

Maribor, dne 2. aprila 1913.

Letnik V.

## Delo nemškega Verbanda na Spodnjem Štajerskem.

Ormož, 1. apr. 1913.

Poročilo v Vašem cenjenem listu o razmerah v pujskem okraju, kakor tudi postopanje graškega Verbanda v našem okraju me sili, da nekoliko orišem delo graškega Verbanda. V Ormož prihajajo že več tednov posestniki od Sv. Miklavža in prosijo za posojila, ker je tamošnja posojilnica na poziv Verbanda v Gradcu začela odpovedovati posojila. Če obstoji delo za kmečki blagor v tem, da se posojilnicam v dobrih letih siplje denar in navaja iste k zadolževanju, v slabih letih, v časih denarnega pomanjkanja, pa se iztirjuje denar in ljudem delajo velikanske sitnosti, potem je res slaba za kmečko ljudstvo. Timeo Germanos et — dona ferentes, bojim se Nemcev, če tudi prinašajo darove, naj bo vodilo za naše ljudstvo!

Drug slučaj v našem okraju se je pripetil pri Sv. Bolfenku na Kogu. Tamošnja trsničarska zadruga, članica graškega Verbanda, je naperila tožbo proti dvema bivšima odbornikoma. Da je zadruga izgubila pravdo, se ima mnogo zahvaliti organom graškega Verbanda, razsodba sama pove mnogo. — A sedaj pa pride najlepše. Stroški pravde znašajo več sto kron, dolžni so jih plačati odborniki, ki niso poslušali nasveta sodnika, organ zveze pa je hotel prisiliti člane trsničarske zadruge, da se naj zavežejo, da bodo plačali velikanske stroške. Splošno mnenje v tukajšnjih krogih pa je, da so odborniki trsničarske zadruge nalašč začeli tožbo in naj tudi le sami plačajo vse stroške. Vodstvo Verbanda v Gradcu pozivamo, da si preskrbi pri sodniji ali pri odvetniku dr. Delpinu cel akt in pouči svoje organe, kako mora zadruga organizacija v podobnih slučajih postopati!

Znak dela Verbanda je, da rabim zelo milo besedo, čudno postopanje napram članom zadrug, kateri so Slovenci, na drugi strani pa je cilj Verbanda — okrepiti trhlo „nemštvo“ slovenskega izvora na Spodnjem Štajerskem. O tem naj pričajo podatki glede deveterih „nemških“ posojilnic na Spodnjem Šta-

jerskem, katere pripadajo graškemu Verbandu. Te posojilnice so v rokah naših najbolj zagrizenih narodnih nasprotnikov, služijo v ojačenje „nemškega“ življa in so, kakor na primer v Sv. Lenartu, Svečini, Gornji Radgoni, Velenju in Oplotnici ustanovljene proti uglednim, dobro delujočim slovenskim posojilnicam. Te „nemške“ posojilnice so popolnoma nepotrebne, žive le od milosti Verbanda v Gradcu, — hranilnih vlog imajo bore malo, pač pa posojujejo velikodušno v Gradcu napumpan denar raznim — „nemškim“ lokalnim voditeljem in agitatorjem. V dokaz tem trditvam naj služijo številke!

Najboljše med „nemškimi“ posojilnicami se še drži posojilnica v Gornji Radgoni, ki ima 155.000 K lastnih hranilnih vlog in le — 57.000 K denarja od Verbanda; vse druge „nemške“ posojilnice — brez pravih Nemcev! — imajo po dvakrat, trikrat, sedemkrat, tridesetkrat, da, celo osemdesetkrat toliko denarja od Verbanda izposojenega, kakor znašajo njihove vloge.

Nemška kasa v Hočah ima 32.824 K hranilnih vlog in 34.463 K denarja od Verbanda.

V Svečini se je leta 1909 ustanovila brez vsake potrebe kot konkurenca leta 1908 ustanovljene slovenske posojilnice nemška „kasa“, katera ima K 18.794 hranilnih vlog in 24.207 K posojila od Verbanda. (Slovenska posojilnica pa ima po naših informacijah celo odvišen denar. Op. ur.)

V Radvanju pri Mariboru deluje že 17 let nemška kasa, a izkazuje le 7.085 K hranilnih vlog in — 12.110 K kredita od Verbanda.

V Sv. Lenartu v Slov. goricah so ustanovili po znanem polomu leta 1905 nemškutarji novo kaso, katera ima 75.000 K hranilnih vlog in — 151.000 K od Verbanda dobljenega denarja.

V Velenju dvigajo nemškutarji drzno svojo glavo, pri njihovem prodiranju jim pomaga nemška kasa, roko v roki s Südmarko. Kljub temu, da so v Saleški dolini gospodarske razmere ugodne, dobiva ta kasa le malo vlog. Ima le 41.711 K lastnih vlog, in — 124.938 K od Verbanda natehtanega denarja.

V Oplotnici so se nemškutarji dolgo pripravljali k ustanovitvi nemške kase, dokler niso iste leta 1910 ustanovili. Dejstvo, da ima kasa le 5.275 K hranilnih vlog in 35.702 K kredita od Verbanda, pove, da je ista — mrtvorjeno dete.

Toda kako priti tukaj do njega, ker ne sme nobeden tujec vstopiti v prodajalnico?

Ko še tuhtam in mislim na razne zvijače, potegne me Janko za suknjič, češ, stopi za mano malo v stran.

„Lojze, spoznal sem že, da si brihtna glavica ter več občeševati s takšnimi ostarelimi devicami, daj no malo se mucati okoli hišinj — morda pridobiš njeno srce, da nama drage volje posodi pečat samo za par trenutkov.“

Na te besede Jankove je malo manjkalo, da nisem buknil v glasen smeh, ki bi nama bil gotovo še vzel vse prestiž pri starikavem Cerberusu toli zaželjenega pečata.

Ko se nekoliko umirim, stopim zopet k oknu prodajalnice ter se začnem prav prijazno meniti s hišinj, kateri je očitno ugajala moja zgovornost. Po vzgledu vseh starih devic odkrivala mi je in tožila vse svoje obilne skrbi in težave, a jaz sem jo milo tolažil, kakor sem vedel in znal. Slednjič se pa mi le posreči, da napeljem vodo na mlin, izrazivši svoje obžalovanje, da ne moreva s tovarišem označiti svojih po planinskih kočah nakupljenih razglednic s pečatom prekrasne Berolinske kočice.

„Žalibog mi je naša sekcija prepovedala, dajati pečat na razpolago — toda vi, dragi gospod, ste tako ljubeznjivi, da me spravljate v veliko zadrego“, odgovori nekako seagano hišinja.

„Viktorija!“ vskliknil sem v svojem srečju, „samo par pušice še in — zmaga je naša!“

In zopet sem se začel laskati in dobrikati in konec konce je bil ta, da mi je šepnila na uho:

„Pokličite svojega tovariša ter stopite z njim za vogel k drugemu oknu — toda bodita urna!“

Namignil sem Jankotu, ki je že dokaj nestrpno čakal sklepa in vspeha precej dolgega pogovora — stopila sva za vogel k drugemu oknu, kjer je že čakal pečat s škatljico vred, in sva pečatila razglednice, knjige, zemljevide, sploh vse, kar je bilo količkaj vredno tega izrednega odlikovanja; hišinja pa je

Da zasleduje Verband cilj, podpirati narodne nasprotnike na Spodnjem Štajerskem s svojim denarjem, pa živo pričata nemški kasi v Rančah (železniška postaja Pesnica. Op. ur.) in v Razvanju pri Mariboru, obe v mariborskem okraju. Nemška kasa v Rančah — čuj te in strmitel! — ima 401 K 42 v lastnih hranilnih vlog, in — 14.982 K denarja od Verbanda! Se bolj imenitna je nemška kasa v Razvanju, ki že obstoji 27 let; ta ima le 267 K 2 v lastnih hranilnih vlog in — 21.711 K kredita od graškega Verbanda!! —

Če pomislimo, da je v teh „nemških“ kasah še mnogo slovenskih hranilnih vlog, vidimo, da je gospodarska moč naših nemškutarjev na zelo slabih nogah in da žive svoje revno življenje le vsled denarja — od Verbanda. Ohraniti se pa morajo radi raznih nemškutarskih eksistenc, zahteve Volksrata in — Südmarke.

Slovenski učitelji, ki delujete v službi graškega Verbanda, ali ne vidite, da delujete v službi organizacije, ki deluje v smislu Südmarke, kateri služi par slovenskih posojilnic v to, da zakriva svoje nemško-nacionalne težnje na Spodnjem Štajerskem, in da — potom njih izvrši v časih pomanjkanja denarja — pritisk na slovenske dolžnike, kar sedaj občutijo dolžniki v našem okraju. Iz narodno-gospodarskega in narodno-obrambnega stališča veljaj za nas načelo: Slovenec se naj poslužuje le slovenskih denarnih zavodov!

## Naše prireditve.

Nazarje pri Mozirju.

V nedeljo, dne 30. marca, se je vršilo pri nas velepomembno zborovanje Jugoslovanske strokovne zveze. Odposlanec J. S. Z., Vek. Zajc, otvori zborovanje in pozdravi vse navzoče ter podeli besedo g. dr. Vebletu, ki je v svojem praktičnem govoru orisal pomen delavskega združevanja. Ljudstvo je pazno sledilo izvajanjem govornika.

Nato je povzel besedo V. Zajc, ki nam je živo risal pomen strokovne organizacije, njeno važnost za vse sloje, kajti le v slogi je moč in ta sloga bodi J.

stala pri prvem oknu ter delala kupčije z novodošli mi gosti.

Da pokaževa svojo hvaležnost ne samo v besedi, ampak tudi v dejanju, nakupiva še nekaj krasnih razglednic za album in par knjižice o berolinskih kočah v Zillerdolu.

Ko na njeno vprašanje izpoveva, da odhajava jutri zarano čez Schwarzenstein v Pustriško dolino proti domu, vsklikne starikava, debelušasta gospodična z živahnostjo 16letne goskice — oh, odpusti, mlada bralka, ta nesrečen lapsus calami ter mi veruj, da sem hotel kajpada reči gospičice:

„Toda čez leto se zopet vidimo — kaj ne da, draga gospoda? Saj imate tukaj še dovolj krasnih vršacev, na koje se najlojše poleti iz — Berolinske kočice.“

Da bi je ne užalila, obljubila sva čez par let zopet se ustaviti pod to gostoljubno streho, kjer sva našla toli ljubeznjivo damo — ako bova še živa in zdrava.

V slovo je obema pošteno stisnila desnico ter nama želela obilo sreče in zabave.

V zavesti, da sva si trajno naklonila ljubezni lačno srce stare device, podava se smehljaje v jedilnico, da ob kupici sladkega tirolea in jaz seveda še ob običajni pipici tobaka napiševa nebrojne razglednice.

Po večerji malo pokramljava z onima turistoma, ki sta z Jankotovo vrvjo srečno otela cepin, na kar greva k sladkemu počitku.

Ko vstopiva po četrti rani uri — dne 24. avgusta — v večjo jedilnico, najdeva jo že do polovice zasedeno s turisti in turistinjami.

Gibčni natakariči sta letala od mize do mize z velimi medenimi vrši kave in mleka ter pridno natakale nastavljene čaše. Ako ti je ena premalo, dobiš še drugo in tretjo, ne da bi zaradi tega plačal kaj več.

Namesto kave si lahko izbereš tudi čaj z rumom.

(Dalje prihi.)

## PODLISTEK.

### „O Zillertal“.

Potopisni spomini. Spisal A. Cilenšek.

(Dalje.)

V Berolinski koči lahko dandanes prenočuje 106 oseb. Jedilni dvorani zadoščajo za 82 gostov — če se pa malo stisnejo, pa seveda še za mnogo več.

Ni torej čuda, da je Berolinska sekcija N. A. pl. dr. do leta 1909 izdala za koč in nadelanje potov okrog nje lepo svotico 154.065 M 19 Pf iz lastnih sredstev. —

Po malici ob štirih popoldne nameravala sva napraviti majhen sprehod do gostilne „Alpenrose“ na Wexeški planini, toda naletajoče mraznice zunaj so nam tako spravile na drugo misel: spomnila se sva dobrih prijateljev in znancev v daljni slovenski domovini, ki pač željno čakajo kakšnega sporočila o najinih gorskih pohodih. Skoraj celi teden sva že spravljala v svoje žepe razne razglednice s pečati gorskih zavetišč, ker sva jih redno pozabila oddati v kočah, od koder bi se bile spravile na pošto. No, tukaj sva pa uživala izvanredno srečo, da sva bivala s c. kr. pošto pod eno streho, torej: hajdi po nekaj novih razglednic, da jih napiševa skupno z onimi, ki so že dni mirno počivale v žepu, ter lastnoročno izročiva c. kr. poštnemu orlu.

V hodniku tik pred prodajalnico se ustaviva ob dolgih vrstah krasnih razglednic, ki so pod okvirju razpostavljene gostom na ogled.

Ko si zapomniva nekaj najlepših komadov, pa stopiva k oknu ter nakupiva v vidno zadovoljnost starikave hišinj lepo število razglednic po v gorah neobičajni nizki ceni 10 v.

Hitro zapaziva, da so že vse „štempljane“ z velikim pečatom Berolinske kočice, ter se takoj spomniva, da je natakariča v Furtschageldomu trdila, da tudi v tej koči gostom pečatni dostopen.



S. Z. Zborovalci so z veseljem in navdušenjem izrekli željo, da se tudi tukaj kmalu ustanovi J. S. Z. za Kokarje, Mozirje, Rečico s sedežem v Nazarjih, ki je središče delavcev in jako primerno tudi za kmete in druge sloje. Shod je bil nepričakovano lepo obiskan. Govornika sta obljubila, da kmalu zopet prideta k nam.

#### Sv. Martin pri Velenju.

Na velikonočni pondeljek zjutraj po prvem sv. opravilu se je vršil v Društvenem domu poučen shod Jugoslovanske strokovne zveze. Domači gospod kaplan Karol Malajner otvoril zborovanje ter pozdravi vse navzoče ter podeli besedo odposlancu J. S. Z., Vek. Zajcu, ki je v svojem lenournem govoru jasno in živo slikal velike dobrote in koristi, ki se lahko dosežejo pri jugoslovanski strokovni organizaciji. Zborovalci so z veseljem in velikim navdušenjem poslušali izvajanja ter z velikim zanimanjem izrekli še željo, da se tudi pri nas čim prej ustanovi ta neobhodno potrebna organizacija.

## Brodogovna demonstracija proti Črnigori.

**Obstreljevanje Skadra se nadaljuje. — Črnagora odklonila zahteve velesil. — Turčija sprejme mirovne pogoje velesil.**

Vest, ki so jo prinesli nemški listi v pondeljek zjutraj, da se zopetno obstreljevanje Skadra ne potrjuje, je bila napačna. Črnogorci hočejo na vsak način spraviti Skader v svojo posest, zato so ga začeli znova napadati in obstreljevati ter traja naskakovanje nepretrgoma dalje. Evropa se pa zgraža nad črnogorsko „držnostjo“, ki se noče ukloniti želji velesil, in hoče z demonstracijo bojnega brodogovja prisiliti Črnogoro, da bi se pokorila. Veleposlaniška konferenca v Londonu je že storila soglasen sklep, da naj velesile pošljejo pred črnogorsko obrežje svoje vojno brodogovje, da se tako doseže konec obleganja Skadra. Naša vojna mornarica je že sledila temu sklepu, ki se je izvršil ponajveč pod vplivom Avstro-Ogrske ter je že poslala oddelke brodogovja v črnogorske vode. Kakšen obseg bo pa ta demonstracija imela, katere države se je bodo udeležile, po kakšnem načrtu se bo delalo, še ni znano. Nemški listi samo povdarjajo, da je demonstracijo določila cela Evropa in je zato treba smatrati vse korake, ki se bodo izvršili, v imenu cele Evrope, če bi se jih tudi ne udeležile vse velesile aktivno. O vsem drugem pa vlada popolna nejasnost in se slišijo najrazličnejše kombinacije. Eni pravijo, da bo imela demonstracija prav nedolžen značaj, ki izključuje vsak oborožen konflikt, drugi zatrjujejo, da bodo velesile blokirale eno ali dve črnogorski luki, tretji menijo, da bodo v slučaju, če Črnagora ne bo takoj prenehala z obstreljevanjem, izkrcane na črnogorska tla čete velesil, zopet četrti upajo, da bo Skader v teh dneh zavzet ter bo s tem stvar rešena. Tudi glede udeležbe pri demonstraciji še ni vse znano. Po eni verziji se ne bosta demonstracije udeležili Rusija in Francija, po drugi Rusija in Nemčija, po tretji samo Rusija ne, pač pa Francija in Anglija, kateri je zato Rusija specijalno naprosila, in potem zopet Italija ne. Kot gotovo se lahko smatra, da bodo poslale pred Črnogoro svoje ladje: Avstrija, Italija, Francija in Anglija. Rusija nima nobene ladje pri rokah, ravno tako bo nemška ladja, ki so jo še le odposlali iz Kiela, prišla najbrže prepozno.

Navdušenje za to demonstracijo pa ni nikjer, če izzamemo naše avstrijske Nemce, posebno veliko. Italija in Nemčija previdno molčita, ker si nočeta napraviti sovražnikov na Balkanu, Francija se norčuje iz vojnega pohoda velesil na najmanjšo kraljevino, Črnogoro, Rusija je oficijelno sicer za demonstracijo, njena javnost je pa proti, samo Anglija se sicer še primerno krepko izraža za demonstracijo, ker hoče na ta način preprečiti nove mednarodne krize in zapletljaje. Črnagora se pa za vse korake velesil le malo zmeni in hoče z zavzetjem Skadra postaviti Evropo pred fait accompli. Da ob koncu svojega cilja ne mara pustiti svojih velikanskih žrtev brez haska, je razumljivo. Srbija stoji slej kot prej ob njeni strani. Izjavila je sicer, da je pripravljena odpoklicati svoje čete od Skadra, toda dokler Črnagora ne stori enakega sklepa, jo veže na njo vojno zavezništvo. Danes prihajajo celo ne prav verjetne vesti, da je tudi Grčija poslala Črnigori nekaj čet na pomoč.

Pred Kataldžjo je prišlo zopet do krvavih bojov. Turške vesti, katerim pa ni verjeti, pravijo, da so doživeli Bolgari precejšen poraz in so se morali umakniti. Od druge, verodostojnejše strani se pa poroča, da so bili Turki, ki so poskušali z ofenzivo, krvavo potisnjeni nazaj.

Mirovno vprašanje je stopilo korak naprej. Velesile so predložile v Carigradu predloge za mir in jih je Turčija v celoti sprejela. Baje smatrajo tudi balkanske države predloge za primerne, da bi na njihovi podlagi stopili v nova pogajanja.

#### Obstreljevanje Skadra.

Pariz, dne 1. aprila: Semkaj došla poročila pravijo, da je položaj Skadra zelo opasen. Črnogorci in Srbi v prodiranju zelo napredujejo. Odporna sila posadke pojenjuje. Bombardiranje traja s pomnoženo silo dalje. Zelo se dvomi, da bi se mogel Skader še nekaj dni držati.

Belgrad, dne 1. aprila: Vest o demonstraciji bojnih mornarič velesil se tukaj živahno razmotriva. Splošno vlada naziranje, da bo napravil padec Skadra, ki se pričakuje vsako uro, konec vsem resnim zapletljajem. Iz tega vzroka je vse mirno, o-sobito ker vlada trdno prepričanje, da se bo po padcu Skadra popolnoma razbremenil cel politični položaj.

#### Mirovna pogajanja.

Predlogi velesil glede na mir, ki so se predložili porti, se glase v bistvu:

1. Meja med Turčijo in Bolgarijo je črta Enos—Midia.
2. Vse zahodno ozemlje odstopi Turčija zaveznikom, izvzemši Albanijo, koje meje in ustavno obliko določijo velesile.
3. Usoda egejskih otokov je stvar velesil.
4. Turčija izjavi, da je Kreta nič ne briga.
5. Velesile so nasprotne temu, da bi Turčija Balkanski zvezi plačala kako vojno odškodnino, nimajo pa nič proti temu, da se Turčija in Balkanske države udeležijo finančne komisije v Parizu, ki bo skušala določiti pravično razdelitev turškega javnega dolga na zaveznike.
6. Sovražnosti se imajo takoj končati, kakor hitro se mirovni preliminariji sklenejo.

Turčija je te predloge velesil sprejela in je to že sporočila velesilam.

#### Brodogovna demonstracija zoper Črnogoro.

Ker se Črnagora ne ukloni zahtevi velesil, o-sobito Avstrije, Italije in Nemčije, da bi prenehala bombardirati Skader in odpoklicala svoje vojaštvo od obleganega mesta, so sklenile velesile, da vprizore demonstracijo pred črnogorskim morskim obrežjem, da tako prisilijo Črnogoro, da odjenja in se ukloni. Ves interes vzbuja sedaj vprašanje, če bo že zado-stovalo, da se prikaže flota pred Barom in bo Črnagora odjenjala, ali pa, če bodo poveljniki lažljivi tudi izkrcali vojaštvo na suho. Flotna demonstracija še sicer ne pomeni prekinjenja diplomatskih pogajanj, ter ima le namen, glasno opozoriti dotično državo, da se nameravajo velesile, v slučaju, da ostanejo diplomatske note brezvsepešne, poslužiti najskrajnejših sredstev — orožja. Bistvo flotne demonstracije je zelo obsežno. Obsega lahko razne akcije. Začenja s tem, da se zastava samo pokaže, končuje pa pri rabbi vojaške sile. Najmilejša oblika je, če se prikažejo vojne ladje v dotičnih vodah, da samo s svojo navzočnostjo pritiskajo, da vplivajo demonstrativno. Če pa ne zadostuje to, potem se blokirajo luke in obrežja, to je, zapre se vsem ladijam uhod in izhod v te luke. Korak do nadaljnjih presijskih sredstev je potem prav blizu. Če se upirajo blokadi v lukah zasedrane trgovske ladje, se jih tudi lahko obstreljuje. Vsak dovoz in izvoz je ustavljen. Na ta način se hoče vlado in prebivalstvo prisiliti, da odjenja in ugoditi želji. Nadaljni korak je izkrcanje vojaštva, katero še potem zasede vsa javna poslopja dotične države kot pošte, colninske urade, vladna poslopja in slične državne zavode. Kakor se sliši, je najpoprej namerala blokada črnogorskih obrežnih mest Bara in Dulcinja.

#### Črnagora odklanja zahteve velesil.

Dunaj, dne 1. aprila: Glasom danes zvečer semkaj došlih poročil je črnogorski kralj Nikita odklonil vse zahteve velesil in sicer zahteve: da bi nehala Črnagora bombardirati Skader, da bi njeno vojaštvo zapustilo Albanijo ter varstvo manjšinskih vernikov.

Cetinje, dne 1. aprila: Iz uradnega črnogorskega vira se javlja: Črnogorska vlada je odgovorila zastopnikom velevlasti, da obžaluje, ker ni v položaju, ustreči zahtevi, da bi zapustili nekombatantje Skader, ker odklanja vrhovno vojno poveljstvo, da bi se odposlala šifrirana brzojavka poveljniku skaderske posadke. Pač pa je Črnagora pripravljena, da odpošlje vrhovnemu vojnemu poveljništvu od turške vlade in claris sestavljeno brzojavko, vsebujočo zahtevo po odhodu nekombatantov iz Skadra.

#### Razburjenje v Franciji zoper Avstrijo.

Pariz, dne 1. aprila: Tukaj vlada vedno večje razburjenje zoper Avstrijo. Bojazen, da bo h koncu balkanske vojske prišlo do mednarodnih zapletljajev, postaja vedno večja. Vobče pripisujejo vsi listi krivdo Avstriji in jo dolže vznemirjajočih akcij.

#### Vpis dr. Daneva v rusko zlato knjigo.

V dumi je bila dr. Danevu predložena takozvana zlata ruska knjiga, da vpiše vanjo spomin na zgodovinski padec Odrina. Dr. Danev je vpisal v to knjigo: „Padec Odrina ne pomeni samo bolgarske zmage, ampak zmago vsega slovanstva, ki naj cvete in živi s sveto Rusijo na čelu.“

#### Izmail Kemal beg v Rimu.

Rim, dne 1. aprila: Predsednik provizorične albanske vlade, Izmail Kemal beg, je došel semkaj. V njegovem spremstvu je več ministrov. Kakor se poroča, so se vozili z jahto vojvode Montpensier, ki bi rad zasedel albanski prestol.

#### Turčija sprejela predlog velesil.

Carigrad, dne 1. aprila: Turčija je izročila odgovor na kolektivno noto velesil danes predpoldne avstro-ogrskemu veleposlaniku v Carigradu, obmejnemu grofu Pallaviciniju. V odgovoru je sprejela porta en bloc predloge velesil.

#### Črnagora ne odneha.

„Slovenec“ poroča iz najboljšega vira: Črnagora pojde po dosedANJI poti dalje ter bo skušala za-

vzeti Skader za vsako ceno. Črnogorci ne odnehajo pred izdajsko Evropo in so odločeni pripustiti, da si gotove velesile s krvjo Črnogorcev omadežujejo svoje roke.

#### Zahvalna daritev za zmago balkanskega orožja v Petrogradu.

V cerkvi Odršenika v Petrogradu se je vršila dne 30. marca zahvalna služba božja za zmago balkanskega orožja. Službi božji so prisostvovali bolgarski poslanik Bobčev, srbski poslanik Popovič, dr. Danev, general Dimitrijevič in velika množica občinstva. Ko je balkanska deputacija odšla iz cerkve, jo je občinstvo viharo pozdravilo. Popoldne so se pred bolgarskim in srbskim poslaništvom vršile velike manifestacije.

#### Šukri paša o zavzetju Odrina.

„Narodni Listy“ objavljajo razgovor svojega sofijskega dopisnika z braniteljem Odrina, Šukri pašem, ki je izvajal: Odločilen napad na Odrin sem pričakoval. Ziveža je bilo še komaj za en teden; če bi ga bile v male porcije razdelili, bi bil morebiti za 20 dni zadoščal. Če sodim po razdeljenem kruhu, je bila zadnje dni posadka močna še okoli 60.000 mož. Oblegovalna armada je štela okroglo 100.000 mož in je bila premočna. Šukri paša se ni udal, marveč ga je vjel major Marčelov, ki je prvi udrl v poveljništvo trdnjave. Šukri paša je zajezdil konja in odjahal k poveljniku druge oblegovalne armade, generalu Vasovu, kateremu je svojo sabljo izročil. Šukri paša je Kurd, male postave, brado ima na francoski način postriženo.

#### Srbi v nekdanji Turčiji.

Muzlimanski mufti v Skoplju, Hasan Femi, in bivši turški župan Rešad priobčujeta v imenu muzlimanskega prebivalstva zahvalo srbskemu vrhovnemu poveljništvu za podporo turškim častniškim rodbinam in za dobro ravnanje z njimi ter za prosto vožnjo od Skoplja do Gumedže, ko so se vračale v Carigrad.

#### Čestitka srbskih poslancev.

Poslanci srbske skupščine so odposlali iz Belgrada generalu Stepanoviču, poveljniku srbske armade v Odrinu, sledečo brzojavko:

„Občudujemo veličastno junaštvo naše mile srbske vojske ob šumni Marici, kjer so nekdanji naši očetje prelivali kri, boreči se proti azijskemu navalu za rešitev vsega krščanstva. Srbi so v velikem epohalnem boju proti istim osvajačem v družbi s svojo bratsko bolgarsko vojsko pokazali brezprimer-no junaštvo in samopožrtvovalnost, osvajačoe nezav-zetna obzidja trdnjave odrinske in boreč se s strahotami in elementarnimi neizgodami ravno pet mesecev. Bodi blagoslovljena plemenita srbska kri, prelita pod obzidjem odrinskim!“

#### Narodnostni odnošaji v okraju Debar.

V zadnjem času se je vršilo v prisotnosti Arnavtov in Turkov splošno ljudsko štetje v novoosvo-bojenih pokrajinah. Po izvršenem ljudskem štetju v okraju Debar šteje ta okraj v celem 31.805 ljudi, od teh jih je 9494 Srbov, 16.592 mohamedancev, torej skupno 26.086, nasproti 5719 Arnavtov. Okraj šteje 70 vasi, od teh jih je 17 srbskih, 16 arnavtskih, ostale so mohamedanske in mešane. Izmed mohamedanskih vasi jih 28 ne govori ne turško, ne arnavtsko. Izmed 16.592 mohamedancev jih govori 12.318 srbski in samo 4274 turški. Arnavtski govori samo ena petina vsega prebivalstva. To ljudsko štetje dokazuje, da je Debar po pretežni večini naseljen od srbskega prebivalstva.

## Politični pregled.

#### Ogrska.

Postanec Kovacs je naznanil Juliju pl. Justhu, Kossuthu in Bela Egriju, da odlaga svoj državno-zbornski mandat, ker je uvidel, da je ravnal skrajno neparlamentarno, ko je streljal v zbornici na grofa Tiszó. Ta sklep je sklenil že prej, a je počakal, da je oprostilna razsodba postala pravomočna.

#### Italija.

V navzočnosti italijanskega kralja in kraljice, vojvode Abruskega, raznih ministrov in voditeljev uradov so izpustili v morje peti laški dreadnought: „Andrea Doria.“

#### Nemčija.

„Norddeutsche Zeitung“ objavlja o novi brambni predlogi sledeče: Vojaška predloga zahteva zvišanje mirovnega stanja od 544.211 mož na 661.170 mož. Infanterija bo imela glasom te predloge 669 bataljonov (do sedaj 651), kavalerija 550 eskadronov (do sedaj 516), pehotna artilerija 55 bataljonov (do sedaj 88), pionirjev 44 bataljonov (do sedaj 33), za prometno službo 31 bataljonov (do sedaj 18), tren 26 bataljonov (do sedaj 25). Odškodnina za civilno o-skrbo vojaštva se zviša od 12 mark na 20 mark mesečno. Glede izdatkov za brambno predlogo poroča list, da znaša večji izdatek za leto 1913 435, za leto 1914 285 in za leto 1915 178 milijonov mark. Torej skupaj 898 milijonov mark.

## Raznoterosti.

Iz učiteljske službe. Stalna učiteljica pri Sv. Urbanu, Emilija Sorec, je imenovana za Sv. Vid pri Ptuj; provizorični učitelj pri Sv. Marjeti nižje Ptuj.



ja, Ivan Novak, je imenovan za stalnega učitelja i-stotam. Nadučitelj v Selah, Rudolf Kocmut, je ime-novan za nadučitelja pri Sv. Urbanu pri Ptuj; u-čiteljski suplent pri Sv. Urbanu, Karol Sorec, je imenovan za stalnega učitelja pri Sv. Vidu nižje Ptuj; stalni učitelj in šolski vodja na Resniku, G. Srahotnik, je imenovan za nadučitelja pri Sv. Stefa-nu; učiteljica ročnih del na Teharjih, Julija Kle-menčič, in stalni učitelj pri Sv. Stefanu, Ivan Kot-nik, sta stopila v stalni pokoj.

**Novi poreško-puljski škof.** Cesar je imenoval za poreško-puljskega škofa dr. Trifona Pedercoll. Pedercoll je rodom Dalmatince ter častni kanonik in župnik v Trstu. Dr. Pedercoll je več slovenšči-ne, hrvaščine, nemščine in italijanščine.

**Smrt v tujini.** Iz Grafensulza na Nižje-Avstr. nam poročajo: Ne samo na domačih tleh, tudi v tu-jini izteguje bela žena svojo neusmiljeno roko po na-ših vrljih narodnjakih. Dne 23. marca t. l. je umrl na Nižje-Avstrijskem, v Grafensulzu, Jožef Fras, iz-obražen, zaveden mladenič, poln najlepših idealov, star komaj 27 let. Bil je rojak iz Slovenskih Gozic, iz St. Ruperta. Toda usoda ga je odpeljala že v ja-ko zgodnji mladosti v glavno mesto mogočne Avstri-je — na Dunaj. Tukaj je preživel zlato dobo svojega življenja ter neutrujeno deloval ne samo kot umet-nik v slikarstvu, temveč njega bodo pogrešala tudi slovenska društva na Dunaju, kjer je neumorno de-loval v njihov razvoj. Bil je vnet in vsrtačen ud slo-venskega izobraževalnega društva „Straža“, ud dru-štva „Zvezda“, ud hrvaškega društva „Prosvjeta“. Društvo „Priatelji tambure“ je pa izgubilo z njim svojega kapelnika. To slovansko godbo je nad vse ljubil. Še preden je zatisnil oči, je želel, naj se mu prinese njegova tamburica. Da je bil priljubljen in visoko čislán občan vašice Grafensulz, kjer je bival ob času bolezni, je pokazal njegov sijajni pogreb, katerega se je udeležilo ogromno število ljudstva. Mladenič, ki so ga nosili in položili k zadnjemu po-čitku, so mu darovali med mnogimi vencí tudi nebroj šopkov iz rožmarina, vse to v njegov grob. K slove-su se mu je tudi zapela pretresljiva žalostinka. N. v m. p.!

**Sklepi na posvetovanju** vrhovne uprave hrvaške Stranke prava v Opatiji. Glede poedinih hrvaš-kih dežel so se sprejeli ti-le načelni sklepi: V bano-vini nobena nagodbena vlada ne more računati na podporo Stranke prava in njenih članov. Stranka prava ostane zvesla svojim obvezam iz pakta s hr-vaško-srbsko koalicijo. Stranka prava bo tudi nade-že zastavljala vse svoje moči v boju proti izvenza-konskemu stanju v banovini. Z ozirom na nesoglas-ja, ki so nastala v Dalmaciji med nekaterimi člani Stranke prava, opozorje vrhovna uprava svoje ta-mošnje pristaje na svojo izjavo (katero smo že pri-čeli, op. ur.) in na programatično stališče š ranke. Ta listu sprejema Stranka prava stališče tamošnjih hrvaških in slovenskih zastopnikov, da se ima hr-vaški jezik v tej deželi priznati in popolnoma izvesti v istrskem deželnem zboru in vseh avtonomnih ura-dih. Glede Bosne in Hercegovine stoji Stranka pra-va soglasno na stališču, da mora biti hrvaški jezik izključno edini državni in uradni jezik v področju zunanjega in notranjega poslovanja. Stranka prava je vesela sloga med mohamedanci in katoliškimi Hr-vati v teh deželah in si bo prizadevala, da se ta-le sloga ohrani in okrepi. Stranka prava z zahvalnostjo priznava domovinsko požrtvovalno delo Hrvaško-slo-venskega kluba v državnem zboru za odstranitev iz-venzakonskega stanja v banovini in vidi v tem pr-ve vspehe pristopa bratov Slovencev v našo Stranko prava.

**Se defraudante** zagovarjajo Nemci in nemšku-tarji, če tako zahteva njihova strankarska korist. Svojega velikega pristaša Drolza v Laškem trgu, ki je po zadnjih računih osleparil nemško kaso v Laš-kem trgu za 480.000 K, slikajo sedaj po nemških li-stih kot najbolj nedolžno jagnje, ki je samo enkrat zagrešil malo nerednost, a je bil drugače vse časti vreden mož. Res, žalostno je, kako daleč smo že pri-šli! Naša spodnještajerska nemškutarija je tako pro-pala, da so ji dobrodošli tudi razni temni elementi Drolzove vrste, samo če trobijo v njen rog.

**Enaka pravica** za vse. Nemški listi na vse mo-goče načine kličejo in zahtevajo, naj pride vlada na pomoč njihovi falirani kasi v Laškem trgu. Ne imeli bi nič proti temu, če bi ravno ti listi, v slučajih, ko je zadela kaka nesreča naše združništvo, ne ugo-varjali tako divje proti vsaki sanaciji. Pri nas so se zgodile nesreče radi napačnih spekulacij in je bila tedaj pomoč umestna, toda nemška javnost jo je s svojim krikom preprečila. V Laškem trgu se pa gre za defraudacijo najumazanejših vrst. Nekateri listi celo namigujejo, da Drolz ni užival sam svojih „pro-fitov“. Če se naj v takih slučajih pomaga, se mora v drugih ravno tako, ali še bolj nujnih tudi. Da bi veljala pomoč vlade samo za Nemce, proti temu odlo-čno protestiramo. Enaka mera, enaka pravica za — vse!

**Pozor!** Za 480.000 K je osleparil Drolz „špar-kaso“ v Laškem trgu, za 67.000 K Prosch nemško rajfajznovko v Trbižu. V obeh slučajih so oškodova-ni tudi naši ljudje. Ali bo treba še nekaj takih slu-čajev, da se bodo spametovali?

**Častnikom** skupne armade prepovedano govoriti hrvaški. Častnikom skupne armade v Zagrebu, ki imajo skupno obednico, je zapovedano, da ne smejo med seboj govoriti hrvaški. Hrvaški častniki so radi

te naredbe zelo razburjeni. Naredba pravi, da je službeni jezik skupne armade nemški in da morajo častniki radi tega v obednici nemški govoriti. Cud-na skrb za nemštvo?!

**Imenovanje.** Deželni odbor štajerski je v svoji seji dne 31. marca t. l. imenoval gospoda J. Steg-narja, kancelista v mariborski bolnišnici, za oskrbni-ka bolnišnice v Rotenmann na Zgornjem Štajerskem, na njegovo mesto pa provizoričnega kancelista Fr. Goloba v Slovenjgradcu. Čestitamo obema gospodo-ma!

**Milijarder Morgan.** V Rimu je po daljši bole-zni umrl poznati ameriški milijarder Morgan. Rojen je bil leta 1837 v Londonu. Bil je velik prijatelj u-metnosti in si je nakupil neprecenljive zbirke raznih umetnin. Njegovo premoženje je nepreračunljivo. Nekateri ga cenijo na okroglo 50 milijard. Podeduje ga sin John.

**Zapomnimo si!** Tržaški „Edinosti“ se poroča iz Koroške: Finančni ravnatelj in dvorni svetnik dr. Chiari v Celovcu je šel v pokoj. Slovenci ne bomo žalovali za njim; vedel je za krivice, ki se nam de-lajo, ali iz strahu pred Volksratom in deželnimi mo-gotci si ni upal ščititi zakona. Evo tipičen slučaj! (Oseba in okoliščini so nam znane, pa jih iz gotovih ozirov ne objavljamo.) Volksrat je očrnil pri direk-ciji nekega uradnika, češ, da slavizira; in kakor je že navada, prišel je dotični uradnik v mučno preis-kavo, ki jo je vodil dr. Chiari sam. Značilno je, ka-ko se je dr. Chiari izrazil napram onemu uradniku: „Ich persönlich muss Ihnen ja recht geben, aber öffentlich darf ich es nicht tun. Im Landtag sitzen fast nur deutschradikale Herren, was würden die sagen?“ (Saj vam za svojo osebo moram dati prav. Ali javno ne smem storiti tega. V deželnem zboru se-de skoro sami nemškoradikalni gospodje — kaj bi rekli ti?) Komentarja ni treba. Jasno pa je, kakor veli dan, da prihajajo pri naših vladnih organih v prvi vrsti v poštev želje, oziroma direktive nemške ga Volksrata, potem šele zakona, če ta sploh kedaj prihaja v poštev. Zares — tužni Korotan!

## Štajersko.

**Maribor.** Skupina Jugoslovanske strokovne zveze ima v nedeljo, dne 6. aprila, ob 8. uri zjutraj, v prostorih Zadrúžne zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna) svojo vplačilnico. Udje in delavci, ki želite pristopiti, pridite vsi. Vplačevanje se vrši do 11. ure dopoldne.

**Maribor.** (Slovensko gledališče.) Naša gledališka sezona se bliža svojemu koncu. Vprizorita se še samo dve igri in sicer dne 6. aprila ob pol 8. uri zvečer ruska ljudska igra „Naš župnik gospod Ja-kob“ in v nedeljo, dne 20. aprila „Rokovnjači.“ Ma-riborsko Dramatično društvo upa, da bo s tema dve-ma igrama zadovoljilo občinstvo in da bo poset vsaj toliko dovoljen, da mu ne bo treba zaključati sezone z izgubo, kakor dosedaj že dve leti.

**Maribor.** V zadnji „Slogi“ je izšel nek neoku-sen napad na naše voditelje — govori se, da izpod peresa dr. Rosine —, v katerem se pere tukajšnja liberalna posojilnica, katere pa nikdo v zadnjem ča-su ni napadel. Ali mogoče liberalcem ne da vest mi-ru? Smešno, zelo otroče in resnega politika nevred-no je dokazovati, da posojilnica ni liberalna, ker da-je neko malo podpora šolskim sestram. Podpora se vendar daje za vzdrževanje slovenske deklishe šole, ne pa — šolskim sestram. Koliko tisočakov pa dobe liberalna društva, koliko po ovinkih — „Nar. List?“ Posojilnica je liberalna, ker je še vedno članica — celjske zveze, v kateri je pod imenom Narodna za-ložba včlanjen tudi „Narodni List“ in plačuje celjs-ki zvezi letno 750 K, akoravno so liberalni listi pi-sali, da se je sklenilo na obnem zboru znižati pri-spevke posojilnic. Ali ni mogoče pod tem prispevkom zapopaden „po ovinkih“ prispevek za „Nar. List“? Zelo modro je pogruntal dopisnik, ko hoče s par o-sebami dokazati, da posojilnica ni liberalna. Misli-mo, da povsod odloča večina in da da pravce vsake-mu stremljenju večina, ne posamezniki. Dokaz se je člankarju tako ponesrečil, kakor bi se vsakomur po-nesrečil dokaz, da je avstrijska državna uprava slo-venska, da vlada v nji slovenski duh, ker sede tu in tam v kakem uradu — tudi slovenski uradniki. Go-spodom liberalcem svetujemo, da naj pomagajo rešiti posojilnice v Šoštanju in Brežicah, namesto da na-padajo naše voditelje.

**Ptuj.** Ptujski Orel je imenoval velečastitega go-spoda patra Norberta Povoden, gvardijana in župni-ka, ter velečenjenega gospoda Franca Pollaka svo-jim častnim članom.

**Ptuj.** Velečastiti gospod dr. Josip Hohnjec in velečastiti gospod pater Norbert Povoden sta darova-la ptujskemu Orlu vsak po 20 K. Obema pristrčna hvala!

**Sv. Lenart** v Slov. goricah. K zadnjemu poro-čilu v „Slov. Narodu“ iz Sv. Lenarta bi še dodali nekatere opazke, katerih bistrovidni opazovalec ni navedel: kako zahaja kratkopetni akademik jurist, jako naroden Središčan, vsak večer v gostilno boga-te nemške vdove; kako se vozi v Maribor zagovar-jat štajerčijance proti Slovincem velenarodni dr. Mi-lan, ki je že večkrat izrekel brunno željo, da bi bi-lo najboljše, ko bi bil človek štajerčijanec, in pa ka-ko se dičijo naši velenarodni Sokoli z modrišem. A največja podlost dopisnika „Slovenskega Naroda“, ki

ima, kakor vobče vsi liberalci, nalezljivo bolezen v možganih, pa je, da se norčuje iz bolezní našega slovanskega gostilničarja. Dobro bi bilo, da ne pri-dete liberalni velenarodnjaki v klerikalne gostilne, da se še morda — mi kje ne okužimo.

**Sv. Lenart** v Slov. goricah. Naši dični vele-narodni Sokoli popevajo po nemških gostilnah pesem „Das treue deutsche Herz.“ Vzor narodnjak dr. Gorišek: Hic Rhodus, hic salta! Saj so Sokoli Vaša — telesna straža!

**Brezno** ob Dravi. Gregorjeva shoda (v nedeljo in na god) sta se letos nenavadno številno obiskala od sosednih župnij, zlasti iz Ribnice in Remšnika. Povod je star, malodane 300 let. Menda leta 1625 je razsajala v Dravski dolini in severni strani Pohorja črna smrt ali kuga. Takratni opat pristojnih bene-diktincev iz St. Pavta v Lavantinski dolini, o. Jeronim Marchshtaller (rojen Švabec) je ukrenil v zdra-vstvenem oziru vse potrebno ter strogo zastražil pre-hod pri Spodnjem Dravbergu, da se smrtna nevar-nost ni razširila na Koroško. Ljudstvo pa je zaupa-lo tudi na božjo pomoč in Marijino priprošnjo. Zato so se zaobljubile procesije k Marijini cerkvi v Bre-zno, kjer še stoji, nasproti sedanje šole, kužne zna-menje. Ljudje so zvesti ostali izročilu pradedov. In prav imajo. Saj je še danes in več inhuje kuge v teh krajih, nego je telesna bolezen ali smrt.

**Sv. Frančišek Ks.** Katoliško bralno in izobra-ževalno društvo uljudno vabi na ponovitev priredit-ve, ki se vrši v nedeljo, dne 6. t. m. Vsi prijatelji našega izobraževalnega društva uljudno vabljeni! — Odbor.

**Zreče.** Dne 25. marca. Danes je tukajšnja po-družnica društva Slovenska Straža imela občni zbor. Ista je v minulem letu štela 43 članov. To število je v pogledu na razmere v našem kraju zadovoljivo. In blagajničarka je s svojimi številkami v poročilu znala izvabiti veselost med poslušalci. Delovanje od-bora se je vzelo s pohvalo na znanje in se je dose-danjim četvero osebam še za tekoče leto zaupalo vodstvo podružnice.

**Vitanje.** V nedeljo, dne 6. aprila, se vrši pri nas ustanovni shod Jugoslovanske strokovne zveze takoj po prvem sv. opravilu v cerkveni hiši. Kmet-je, žene, posli, delavci, gozdarji in vsa zavedna mla-dina, pridite v obilnem številu na važno zborovanje. Vabljeni ste od blizu in daleč, da se udeležite. Po-ročat pride odposlanec Jugoslovanske strokovne zve-ze V. Zajc.

**Poljčane.** (Pazite na otroke!) V ponedeljek, dne 31. marca, je pustila viničarka M. Švagan v Ljube-čnem pri Poljčanah svoja dva otroka od 3 do 5 let stara, brez varuha doma, med tem ko je sama šla na polje delat. Starejši otrok, Marija Švagan, je prišel do vžigalic, s katerimi se je potem zunaj igral. Pri tem se je pa naenkrat vnela obleka in ker ni bilo nobene pomoči blizu, je otrok zadobil hude opekline. Mati je sicer otroka še tisti večer peljala v bolnišni-co v Maribor, a je že med potom umrl.

**Celje.** (Konkurz.) Trgovca Josip Matič v Celju je napovedal konkurz. Za komisarja je postavljen de-želnosodni svetnik dr. Kotnikl za upravitelja pa od-vetnik dr. Jurij Skoberne.

**Celje.** Prve duhovne vaje za slovenske orga-niste se vršijo te dni pri Sv. Jožefu nad Celjem. Na-vzočih je okoli 100 organistov iz vseh slovenskih ško-fij, posebno iz lavantinske. Pred duhovnimi vajami je bil občni zbor podpornega društva organistov, na katerem so udeleženci poslali Nj. ekselenci, prevzv. knezoškofu lavantinskemu udanostno brzojavko, na katero so prejeli sledeči odgovor: „Srčna hvala za prijazni pozdrav! Bog blagoslovi podpornega društ-va organistov dobre namene, v katerih dosego poš-ljem po poštni nakaznici 100 K.“ S tem kaže prevzv. nadpastir, da mu je pri sre-u napredek cerkvene gla-sbe in gmotno zboljšanje organistov naše lepe slov-domovine.

**Verhole.** V noči dne 26. marca je zgorela hiša Pavla Podovnika v Verholah. Škoda znaša 4000 K, zavarovalnina samo 1400 K.

**Mozirje.** Kmečka hranilnica in posojilnica v Mozirju ima v nedeljo, dne 6. aprila, ob 3. uri po-poldne, v zadrúžni pisarni, svoj redni občni zbor. Vabijo se vsi člani in vsi, ki se zanimajo za tako potrebno združništvo.

**Sv. Martin** pri Velenju. V nedeljo, dne 13. a-prila, se vrši pri nas v Društvenem domu popoldne po večernicah ob 3. uri, ustanovni shod nove skupi-ne Jugoslovanske strokovne zveze. Kmetje, žene, de-lavci, posli, rokodelci in vsa zavedna mladina, pri-dite v obilnem številu, da slišimo in izvedemo še več, kakšne važnosti je jugoslovanska strokovna organi-zacija. Poročat pride od načelstva Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani poslan govornik.

## Primorsko.

**Smrtna kosa.** V petek po noči je umrl v Pragi oče državnega poslanca dr. O. Rybarja, gospod dr. Jan Rybar, c. kr. stavbni svetnik, namestnik stavb-nega ravnatelja severozapadne železnice v poksju.

**Kmečka zveza** v Istri. Potrjena so pravila po-litičnega društva Kmečka zveza za politični okraj Koper s sedežem v Dekanij. To je prva organizaci-ja te vrste v kršni Istri.

**Gorica.** Deželnozbornske volitve na Goriškem se prične z dne 13. julijem 1913. Ta dan voli sploš-na skupina.



## Planinka,

planinsko letovišče, 1250 m nadmorske višine, pri Ruški koči na Pohorju, 10 sob z 22 posteljami, topla in mrzla kopel, krasni in lahkotni izprehodi po senčnatem, jelovem gozdu, najboljša planinska voda, izborna kuhinja, lahek dohod iz železniških postaj Ruše, Bistrica ob kor. žel., Maribor, Fram; cene zmernе, sezona od 1. junija do 15. septembra. Natančnejša pojasnila daje podravska podružnica Slovenskega planinskega društva, pošta Ruše, Štajersko.

## Bay - Rum

### s konjičkom

iz tovarne Bergmann & Co., Dečin ob Labi  
je in ostane vedno najboljša voda za umivanje glave, za pametno negovanje las, zabranjuje luskavost, zabranjuje predčasno osivelost in izpad las ter krepilne korenine. Nebroj priznanj! V steklenicah po K 2.— in K 4.— se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah in brivnicah.

## Biser

med vsemi žitnimi kavami je

### Fanckova Perl-rž.

Vsak požirek iz škodelice potrjuje premoč in fine kokovosti.

## K vsaki

žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lepa, okusna barva, treba pridejati malo porcije

pravega zagrebskega : Franckovega pridaika za kavo.

Obe vrsti se dobijo v vsaki specerijski trgovini.

## Franc Pleteršek

### Maribor Koroška cesta 10. Zaloge pohištva

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice, obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov, podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih postelj iz železa po zelo nizkih cenah. 83

## Velika narodna trgovina Karol Vanič, Celje

### Narodni dom

priporoča bogato zalogo **manufakturnega in modnega blaga**, posebno krasne novosti za **spomladne obleke** po zelo znižani ceni!

Ostanki pod lastno ceno.

**Proda** se lepa **hiša**, obstoječa iz mala zidana, dveh sob in kuhinje. Pri hiši so svinjski hlevi, drvarnica, brajde in dva velika vrta. Hiša je še tri leta davka prosta. Izplačati ni treba vsega. Hiša stoji na Teznu, 5 minut od Maribora, cena se zve pri g. Ant. Haler-ju, uradniku v bolnišnici v Mariboru, Tržaška cesta 29. Hiša se proda le radi preselitve gospodarja v Ljutomer. 58

## Ponehale bodo vse kritike o

### Tolstovršski slatini, ako jo sedaj poskusite

in se je našel nov prtok, ki je močen na egljikovi kislini. Sedaj lahko tekmuje „Tolstovrška“ z vsemi najboljšimi kislimi vodami, ker zelo **„Tolstovrška“** je sedaj najboljša zdravilna in **mozira** in ostane tudi čista. **„Tolstovrška“** namizna osvežujoča mineralna kislavoda. **Tolstovrško** naročajo odlični zdravniki za se in za svoje bolnike ter za cele bolnišnice. **Tolstovrška** je bila vana na dveh razstavah. Dobi se v vseh boljših gostilnah, trgovinah in lekarnah ter pri podjetju **Tolstovršski slatini, pošta** **Guštanj** (Koroška) — Zabojs 25 3/4 stekl. stane le 5 kron. Prazne steklenice se sprejmejo v polnitev po najnižji ceni. Poskusite! Boste hvalili!

**Abstinenti!** Pijte le Tolstovrško slatino, ki vsled svežega, prijetnega okusa nadomesti vsako drugo pijačo!

**Kadilci!** Katere in druge bolezni v grlu najhitreje ozdravite, ako pridno grgrate in pijete „Tolstovrško“.

# TISKARNA SV. CIRILA

Koroška cesta 5 MARIBOR

lastna hiša

Državni telefon št. 113

Pošt. hran. št. 25010

ima najboljše stroje, črkostavne stroje z lastnim električnim obratom, najnovejše črke in moderne obrobke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče reči kakor:

časnike, knjige, brošure, računske sklepe, zadružna in društvena pravila, nadalje za posojilniške, občinske, šolske, župnijske in druge urade uradne zavitke z natisom in glave pri pismih, kakor tudi za obrtnike in trgovce, krčmarje, društva in zasebnike: pisma, ovitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, jedilnike, vabila, plesne rede, vsprejemnice, zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, plakate in naznanilne cedulje itd.

Diplome za častne občane in ude društev v primerni velikosti in olepšavi. Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Vsa naročila se najhitreje in ceno izvršujejo.

## Prodajalnica tiskarne sv. Cirila

priporoča svojo bogato zalogo vseh tiskovin potrebnih za župne, šolske in občinske urade, za posojilnice, odvetnike, notarje, društva in zasebnike. Priporoča tudi pisalne potrebnosti, kakor, črnilo, peresa, svinčniki, radirke, ravnila, tintnike itd. Raznovrstni papir, kancelijski, pisemski v zavitkih, kasetah, papir za sekirice (notni papir). — Trgovske knjige v raznih velikostih. Spominske knjige (Poesie). Knjige za slike (Photographie-Album) itd. — Istotako se priporočajo raznovrstni molitveniki kakor:

Venec pobožnih molitev in sv. pesmi, Sveto opravilo, Malo sv. opravilo, Hodi za Kristusom, Hoja za Marijo, Marija žalostna mati, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. R. Telesu, Šmarnice jeruzalemskega romarja, Ordo providendi. Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa, Duhovni vrtec ali molitvenik za katol. mladež, Marija, mati dobrega strant, Občna metafizika, Razlaga velikega katekizma, A. M. Slomška zbrani spisi, Obrednik za organiste, mali ročni Officium defunctorum, Sv. birma, Marijino življenje in druge. — Dobe se tudi križi, stenski, nikljasti leseni razne velikosti in cene. — Svetinjice iz aluminija, Srca Jez. in Mar., Naše ljube Gospé, Čistega Spočetja. Posebno se priporočajo svetinjice, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev, kakor tudi za Marijine družbe. Rožni venci, leseni in koščeni, kokus, biserni in srebrni po raznih cenah; tudi križci za rožne vence.